אבל צפור טהורה בחייה בכל שהוא, במיתתה בכזית, טמאה בין בחייה בין במיתתה בכל שהוא? הכא נמי במשהו בשר גידים ועצמות. ת"ש *נטל צפור שאין בו כזית ואכלו: רבי פוטר ור' אלעזר בר"ש מחייב אמר ר' אלעזר בר' שמעון ק"ו: על אבר ממנה חייב על כולה לא כל שכן, חנקה ואכלה דברי הכל בכזית עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר *בחייה לאברים עומדת ומר סבר בחייה לאו לאברים עומדת דכ"ע מיהא לא בעינן כזית? אמר רב נחמן במשהו בשר גידים ועצמות, ומי איכא מידי דבכוליה לית ביה כזית בשר ובחד אבר אית כזית במשהו בשר גידין ועצמות? אמר רב שרביא [א] אין בקלניתא, אימא סיפא חנקה ואכלה דברי הכל בכזית והא קלניתא עוף טמא הוא ואמר רב: טמאה בין בחייה בין במיתתה במשהו? אלא כעין קלניתא. אמר רבא א"ל סבר רבי מחשבת אוכלין שמה מחשבה חישב לאוכלה אבר אבר ואכלה כולה, חייב, א"ל אביי, ומי איכא מידי דאילו אכיל ליה אחר לא מיחייב ואכיל ליה האי מיחייב? אמר ליה זה לפי מחשבתו וזה לפי מחשבתו, ואמר רבא אם תמצא לומר סבר ר' אלעזר בר ר' שמעון מחשבת אוכלין שמה מחשבה חישב לאוכלה מתה ואכלה חיה פטור, א"ל אביי ומי איכא מידי דאילו אכיל ליה אחר מחייב ואכיל ליה האי פטור? א"ל זה לפי מחשבתו וזה לפי מחשבתו. אמר ר' יוחנן לא תאכל הנפש עם הבשר דברים יב זה אבר מן החי ובשר שמות כב בשדה טרפה לא תאכלו זה בשר מן החי ובשר מן הטרפה ור"ש בן לקיש אמר לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי ובשר מן החי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו זה בשר מן הטרפה: אכל אבר מן החי ובשר מן החי לר' יוחנן חייב שתים לר"ש בן לקיש אינו חייב אלא אחת, [ג] אכל בשר מן החי ובשר מן הטרפה לר"ש בן לקיש חייב שתים לר' יוחנן אינו חייב אלא אחת אבל אבר מן החי ובשר מן הטרפה לדברי הכל חייב שתים ורמינהו

אבל

מיום בריה

אין כאן אלא איסור נבלה - ונבלה בכזית

זכיתו זה שאין בו כזית

רש"י - דגלי דעתיה דבחייה לא לאברים עומדת

א"י בטבלא בעמ' הבא

תורה אור

בחייה בכל שהוא. משום אבר מן החי אלמא לא בעינן ביה כזית: במיתתה בכזית. דבנבלה אכילה כתיבא וכל אכילה בכזית בר מאבר מן החי דרבייה קרא וקפיד אאבר לחודיה: טמאה בין בחייה בין במיתתה בכל שהוא. חייב דבריה היא ולא צריכה שיעור כדתנן באלו הן הלוקין (מכות דף יג.) האוכל נמלה כל שהוא חייב משום שהיא כברייתה אלמא בריה אסורה בכל שהוא אבל לאו דנבלה ליכא לחיובי משום בריה דכשנבראת לא היה עליה שם נבלה הלכך אלאו דנבלה לא מיחייב [ג] עד כזית, קתני מיהא בטהורה בחייה בכל שהוא: נטל צפור. והיא טהורה: רבי פוטר. מפרש ואזיל דקסבר אין אבר מן החי בשלימה דלאו "אבר" מיקריא ומיהו אי איכא כזית הוה מיחייב דלא גרע מבשר מן החי דמיחייב עלה בכזית דהא נמי בשר הוא: ורבי אלעזר ברבי שמעון מחייב. דקסבר שלימה אין לך אבר מן החי גדול מזה ובאבר לא בעינא כזית: חנקה ואכלה. אין כאן אלא איסור נבלה ואנבלה לא מיחייב משום בריה, וכזית בעינן: לאברים עומדת. לנתחה עומדת הלכך כל אבר ואבר שבה קרוי אבר בפני עצמו ויש כאן משום אבר מן החי דמיחייב בכל דהו ומיהו חדא הוא דמיחייב דחדא התראה היא: לאו לאברים עומדת. עד שתשחט ואין כאן שם אבר אא"כ הפרישו אבל דכ"ע לאבר לא בעינן כזית כדקתני ק"ו על אבר ממנה חייב ולא פליג רבי: במשהו בשר. הא דקתני שאין בו כזית כשאין [ד] בו כזית בשר אלא משהו וגידין ועצמות משלימין לכזית: מי איכא מידי. עוף כחוש כל כך: דבכוליה ליכא כזית בשר. והוא גדול שבאחת מאבריו איכא כזית במשהו בשר וגידין ועצמות משלימין דקתני "על אבר ממנה חייב" ואמרת דבכזית עסקינן ורישא קתני "שאין בו כזית" ומוקמינן דליכא כזית בשר: קלניתא. עוף כחוש מאד: קלניתא עוף טמא הוא. וכי דליכא איסור נבלה בפחות מכזית, איסור טמא מיהא איכא דבריה היא דאמר רב טמאה בין בחייה ובין במיתתה בכל שהוא: כעין קלניתא. עוף טהור שהוא כחוש כעין קלניתא: א"ל. אם תמצא באחד מדבריו של רבי בעלמא דאית ליה מחשבת אוכלין אם חישב לאוכלן כענין זה: שמה מחשבה. ואזלינן בתרה: חישב לאוכלה. לצפור זה שאין בה כזית: אבר אבר. גלי אדעתיה דלאברים עומדת וכי אכלה שלימה נמי אבר קרינא ביה: אכיל ליה אחר לא מיחייב. דלא "אבר" מיקריא לחייב עליה בכל שהוא: [ה] לאוכלה מתה. דגלי דעתיה דבחייה לאו לאברים עומדת: לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי. דאבר חי *מקרינן נפש שאם יחתכנו אינו עושה חליפין שלא ישוב עוד כנפש הנטולה שאינה חוזרת והכי משמע לא תאכל הנפש בעודו עם הבשר בעוד החיות עם הבשר: ובשר בשדה. משמע שפירש ממקומו והוא בשר מן החי וטרפה כמשמעו: ור"ש לקיש אמר לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי ובשר מן החי. והכי משמע לא תאכל הנפש ולא תאכל הבשר כל זמן שזה עם זה: לר' יוחנן חייב שתים. דתרי לאוי איכא ואע"ג דבחדא אכילה וחדא התראה אכלינהו מיחייב תרתי: אלא אחת. דחד לאו הוא וכיון דבחדא אכילה וחדא התראה וחד לאו הוא חדא הוא דמיחייב וכן כולן: לדברי הכל חייב שתים. דבין למר ובין למר מתרי קראי נפקי:

ה"ג

אבל צפור ס' הכא נמי במשהו בשר גידים ועצמות. ובין הכל צריך שיהא כזית ולא הוי כמשהו דסיפא דהוי בריה והוי משהו ממש: שאין בו כזית ואכלו רבי פוטר. פי' בקונטרס דקסבר דאין אבר מן החי בשלימה ומיהו אי איכא כזית הוה מחייב דלא גרע מבשר מן החי דמחייב בכזית דהא נמי בשר הוא וקשה לפירושו דאמר בסמוך אכל אבר מן החי ובשר מן הטרפה רבי יוחנן אמר חייב שתים ור"ש לקיש אמר אינו חייב אלא אחת ומוקי לה בבהמה אחת וטרפה עם יציאת רובה וקסבר ר"ל דלאו לאברים עומדת ולא אתי איסור אבר מן החי וחייל אאיסור טרפה והשתא מ"מ ליחייב שתים משום טרפה ובשר מן החי דקאתו בהדי הדדי ויש לדחות כגון שאין באבר זה כזית בשר דלא מיחייב משום בשר מן החי והא דחייב משום טרפה היינו כשלקח בשר מטרפה אחרת והשלים לכזית ודוחק הוא ועוד דא"כ אמאי לא חייל עליה איסור אבר מן החי כיון דליכא מטרפה אלא חצי שיעור דבפ' בתרא דיומא (דף עג:) ופרק ג' דשבועות (דף כא:) תניא שבועה שלא אוכל טרפות ונבלות שקצים ורמשים חייב ומוקי לה ר"ל במפרש חצי שיעור אלמא אע"ג דלא חייל איסור שבועה אכזית משום דמושבע ועומד הוא מ"מ חייל אחצי כזית ונראה לפרש כי היכי דלאו לאברים עומדת הכי נמי לאו לאכילת בשר עומדת והא דנקט צפור שאין בו כזית לרבותא דרבי אלעזר נקט דאפ"ה מחייב ועוד נראה לר"י דאפילו למ"ד לאברים עומדת מודה דלאו לאכילת בשר עומדת בחייה דאמר ר' יוחנן בסמוך אכל חלב מן החי מן הטרפה חייב שלשה ומוקי לה בנטרפה עם יציאת רובה ובהמה לאברים עומדת דאתי איסור טרפה וחלב ואבר מן החי בהדי הדדי והשתא אמאי נקט טרפה בלאו טרפה איכא ג' אבר מן החי ובשר מן החי וחלב אלא ודאי בהמה בחייה לאו לאכילת בשר עומדת ולא אתי וחייל על שאר איסורין: ובשר בשדה טרפה זה בשר מן החי. מדכתיב בשדה דריש דמשמע שפירש ממקומו ואף על גב דאצטריך לבשר שיצא חוץ למחיצתו כדאמר בפ' בהמה המקשה (לעיל דף סח:) כולהו דריש מיניה: אבל אבר מן החי ובשר מן החי לר' יוחנן חייב שתים. ואע"ג דאין לוקין על לאו שבכללות ה"מ היכא דלא מפרש בקרא כגון (שמות יב) אל תאכלו כי אם נא ומכל אשר יעשה מגפן היין (במדבר ו) אבל ובשר בשדה טרפה דמפרשינן בשר וטריפה לא חשיב ליה לאו שבכללות כמו נא ומבושל וחרצן וזג דמפרשי בקרא לקי וכגון אלמנה וגרושה דלקי לכ"ע*: לרבי יוחנן אינו חייב אלא אחת. משום דמחד קרא נפקי ואף על גב דנא ומבושל לקי שתים שאני התם דכתיב בו"ו ובשל דקאי אאל תאכלו והכא נמי אי הוה כתיב בשדה וטרפה לא תאכלו היה לוקה שתים לרבי יוחנן משום בשר מן החי ובשר מן הטריפה:

מר

קא א מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הלכה ג:

קב ב מיי' פ"ב שם הלכה כא:

קג ג מיי' פ"ה שם הל' א [טור י"ד סי' סב וכרב אלפס פ"ד דחולין דף רפב:]:

קד ד מיי' פ"ד שם הל' י סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סי' סב סעיף ב [וברב אלפס שם]:

קה ה מיי' שם הל' ו סמג לאוין קלד:

מבנה

טהורה/טמאה

נושא

מח' רבי ור' אלעזר בר שמעון גמ' שאכל צפור שלם בחייה (אם הוא עובר על) אבר מן החי

שיטה מקובצת

א] אמר רב שרביא בקלניתא אי בקלניתא אימא סיפא: ב] אבל בשר מן החי. נ"ב עי' תוס' מנחות דף נ"ח ע"ב: ג] לא מחייב עליה עד דאיכא כזית קתני מיהא בטהורה: ד] כשאין בשר כזית אלא משהו: ה] חישב לאוכלה מתה תלי דעתיה:

נושא/מבנה

ב' מימרות של רבא ביחס לרבי ורא"בש לגבי הדין מחשבת אוכלין

אב"

נושא

מח' ר' יוחנן ור"ל במהו המקור של איסור בשר מן החי; לגבי מקורותם של:

1) אבר מן החי

2) בשר מן הטרפה

אין מחלוקת

[ועי' תוס' ב"מ קטו: ד"ה שנאמר ותוס' מנחות נח: ד"ה אין]

[תוספתא פ"ט דע"ז]

[לקמן קג.]

רבינו גרשום

אבל צפור טהורה בחייה בכל שהוא. כלומר כיצד אמרת אבר מן החי צריך כזית: חנקה ואכלה דברי הכל בכזית. דנבלה שיעורא בכזית: אלא דמר סבר בהמה בחיית לאיברים עומדת. כלומר ר"א ב"ר שמעון הוא סבר לאיברין עומדת לפיכך אכל אבר ממנה חייב: דכ"ע לא בעינן כזית. כלומר אם אכל אבר הימנה לא בעינן כזית: ומי איכא מידי דבכולה לית בה כזית ובחד אבר. כלומר דאמרי' נטל צפור שאין בו כזית ואכלו ר"א ב"ר שמעון מחייב מק"ו דעל אבר הימנה חייב ואמרי' אם באיזה ענין חייב דמשהו בשר גידים ועצמות בחד אבר ומי איכא מידי דבכולה לית ביה כזית דהוינן נטל צפור שאין בו כזית ובחד אבר יהא בו כזית בין בשר גידים ועצמות: אמר רב שרביא בקלניתא. פינקנו דעצמות שלה גסות ואין בה בשר אלא מעט: אלא כעין קלניתא. כלומר עוף טהור כעין קלניתא דעצמותיה גסות ובשר מעט: אמר רבא אם תמצא לומר סבר רבי מחשבת אוכלין שמה מחשבה חישב לאוכלה. כלומר רבי דפוטר דבחייה לאו לאיברין עומדת: אם תמצא לומר דסבר רבי מחשבת אוכלין שמה מחשבה חישב לאוכלה אבר אבר כו'. כלומר אע"ג דאכלה כולה שלימה אזלינן בתר מחשבתו וחייב משום אבר מן החי: ואמר רבא אם תמצא לומר סבר ר"א ב"ר שמעון מחשבת אוכלין. כלומר ר"א ב"ר שמעון דסבר

נטל צפור שאין בו כזית בחייה ואכלה חייב חישב לאוכלה מתה דאינו חייב אלא בכזית דנבלה היא ואכלה חיה פחות מכזית פטור דאולינן בתר מחשבתו דמחשבתו היתה לאוכלה נבלה: ובשר מן הטרפה אפי' בחייה. כגון שאירע בה אחת משמונה עשרה טרפות: אכל אבר מן החי ובשר מן החי לר' יוחנן חייב שתים דמפיק להו משני לאוין לר"ש בן לקיש אינו חייב שתים אלא אחת דמפיק להו לתרוייהו מלאו אחד: אכל בשר מן החי ובשר מן הטרפה לר"ש לקיש חייב שתים דמפיק להו מתרי קראי: לר' יוחנן אינו חייב אלא אחת. דמפיק להו לתרוייהו מלאו אחד: אכל אבר מן החי ובשר מן הטרפה דברי הכל חייב שתים. לתרוייהו מפקי להו מתרי לאוי:

מיתיבי

*טבלא:

	ר' יוחנן	ר"ש לקיש
לא תאכל הנפש עם הבשר	אבר מן החי	
		בשר מן החי
ובשר בשדה טרפה לא תאכלו	בשר מן החי	
	בשר מן הטרפה	